

Boek van oud-NAVO topman Stoltenberg getuigt van “Nul visie, nul vooruitziende blik”

21 oktober 2025

Na het lezen van het boek van oud-NAVO topman Jens Stoltenberg concludeert Arnoud Bertrand op X dat het boek aantoont dat er bij de NAVO onder Stoltenberg sprake was van “NUL strategisch denken en NUL vooruitziende blik”. In dit artikel zijn integrale commentaar.

“Het is buitengewoon onthullend om Stoltenbergs boek over zijn tijd als secretaris-generaal van de NAVO te lezen. The Guardian heeft zojuist [een lang](#)

[fragment](#) ervan gepubliceerd.

Wat het onder andere onthult:

GEEN strategisch denken en GEEN vooruitziende blik.

Volgens Stoltenbergs eigen woorden dacht hij dat Hillary in 2016 zou winnen op basis van zijn 'onderbuikgevoel' en was hij 'verrast' toen Trump won.

De overwinning van Trump maakte hem erg "angstig", omdat hij "in een televisie-interview eind maart had gezegd: 'De NAVO is achterhaald'."

Denk eens twee minuten na over de waanzin hiervan. Je bent secretaris-generaal van 's werelds grootste militaire alliantie, verantwoordelijk voor de veiligheid van bijna een miljard mensen. Een land financiert 80-90% van je budget. Er zijn verkiezingen met twee mogelijke uitkomsten - en één kandidaat heeft je alliantie publiekelijk 'achterhaald' genoemd. Toch maak je geen plannen voor zijn mogelijke overwinning en probeer je ook niet eens dieper te graven dan de mediaslogans om te begrijpen hoe hij denkt. Je gaat er liever gewoon van uit dat hij zal verliezen op basis van je 'onderbuikgevoel' en als hij wint, ben je 'angstig'.

Je bent in wezen niet anders dan een willekeurige man die in zijn woonkamer naar CNN zit te kijken, je voegt geen enkele waarde toe, dit is strategische wanpraktijk van de bovenste plank. Zoals het gezegde luidt: 'regeren is vooruitzien': dit betekent, heel concreet, dat 's werelds grootste militaire bondgenootschap helemaal niet bestuurd werd - en Stoltenberg geeft dit in zijn eigen memoires toe alsof het volkomen normaal is. Waanzin!

En het is uit het fragment kristalhelder dat Stoltenberg niet de enige was: niemand was voorbereid, alle Europese leiders reageerden louter en alleen.

Stoltenberg beschrijft een NAVO-top met Trump in juli 2018, waarbij hij dreigde niet alleen de top, maar ook de NAVO zelf te verlaten als andere leden niet onmiddellijk hun uitgaven zouden verhogen.

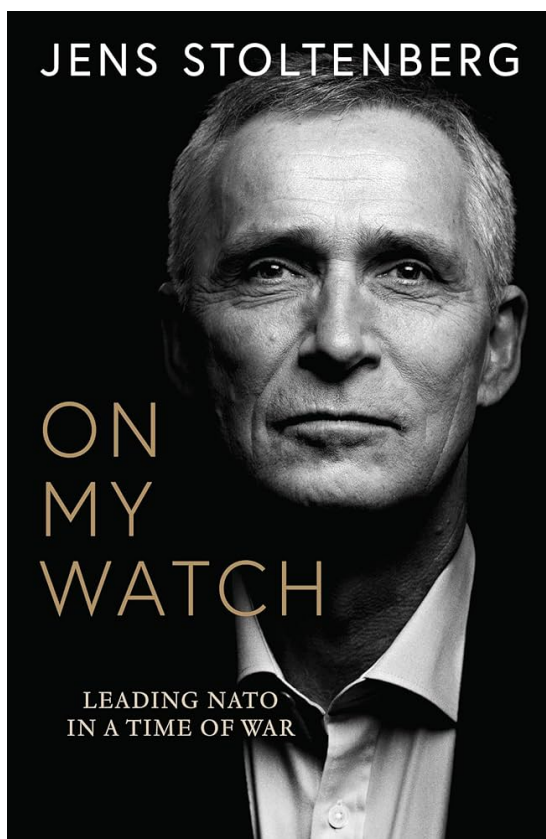
De scène, zoals Stoltenberg het beschrijft, is ongelooflijk zielig: papa kondigt aan dat hij je zakgeld misschien stopzet en de kinderen haasten zich om hun zaak te bepleiten. Merkel vertelt Trump over Duitse soldaten die in Afghanistan sneuvelen "ondanks hevige tegenstand in mijn land, waar velen zich afvroegen

wat Afghanistan met ons te maken heeft”. De Deense premier verwees ook naar de bloedige offers van zijn land voor de VS en zei met “bevende stem” tegen Trump dat “Denemarken, gemeten naar bevolkingsomvang, meer soldaten in Afghanistan heeft verloren dan de Verenigde Staten.”

Iedereen strijdt om papa Trump te vertellen wat een goede kinderen ze zijn geweest, emotioneel smeken vanuit een positie van totale afhankelijkheid. Er is een totaal gebrek aan voorbereiding en een daadwerkelijke strategische reactie.

Terwijl dit de kans van je leven had kunnen zijn. Bedenk dat we in 2018 leven, jaren vóór Oekraïne, en een jaar nadat Macron voor het eerst de noodzaak van [“strategische autonomie”](#) voor Europa begon te benadrukken: Trump bood strategische autonomie in feite op een gouden schaal aan, in een tijd van vrede in Europa, en het was perfect! In plaats van deze kans te grijpen, hebben Europeanen – inclusief Macron – al hun energie verspild aan het proberen de status quo te behouden, en we zien wat dat in de jaren daarna heeft opgeleverd...

Het is ontzettend vernietigend. En het ergste is dat Stoltenberg erover schrijft alsof hij een crisis goed heeft aangepakt. Hij realiseert zich niet eens dat hij een bekentenis van strategisch faillissement heeft geschreven.

De kolonisatie van de geest

Wat echt opvalt aan het fragment, is hoe gekoloniseerd Europa is geworden, te beginnen met de Amerikaanse verkiezingsavond, toen Stoltenberg “een feestje organiseerde met vrienden en collega’s in de residentie in Brussel. We monteerden een grote televisie in de woonkamer en er werden hamburgers geserveerd.”

In feite gaat het hele fragment, en waarschijnlijk een groot deel van het boek, over de VS: het is obsessief gefocust op wat Amerikanen denken, wat Amerikanen willen, wat Amerikanen zouden kunnen doen. Europa bestaat nauwelijks als een subject met eigen belangen, doelen of invloed – het is slechts een object dat reageert op Amerikaanse bewegingen. Het boek leest als het dagboek van een bezorgde eunuch in het keizerlijk paleis, geobsedeerd door de stemmingen van de keizer en succes definiërend als het behouden van gunsten.

Een ander deel van het fragment is in dat opzicht enorm veelzeggend. Stoltenberg beschrijft hoe hij iedereen bij de NAVO opdroeg om “zelfdiscipline” te hebben ten opzichte van Trump, zonder “met de ogen te rollen bij Trumps tweets of publieke optredens; geen spottend gelach bij video’s; geen grappen over golfen of zijn gedrag. Zero tolerance was cruciaal. Zelfs een kleine groep mensen die de spot drijft, kan zich door een organisatie verspreiden en doorsijpelen. En mocht het Washington bereiken dat NAVO-medewerkers Donald Trump zitten uit te lachen, dan zou dat rampzalig zijn.”

Dat is zijn obsessie: niet strategische planning, niet Europese belangen, maar de vraag of iemand in Washington zou horen dat Europeanen te weinig eerbied hebben voor de keizer.

Zo ziet succesvol imperialisme eruit: de gekoloniseerden worden de meest ijverige handhavers van de kolonisator. Sterker nog dan in de imperiale kern, overigens: voor zover ik weet zijn oogrollen en grappen over Trump toegestaan in de VS. Maar in Brussel is het verboden.

Europa is dood als politieke entiteit

Op een nog dieper niveau laat het boek niet alleen zien dat Europeanen geen strategische autonomie hebben of mentaal gekoloniseerd zijn, maar ook dat ze het besef van wat politieke macht is en waar politiek om draait, lijken te zijn kwijtgeraakt.

Stoltenberg en de EU-leiders, zoals hij zichzelf en hen noemt, zijn geen politici met een hoofdletter “P”, maar slechts bestuurders, kleine ambtenaren.

Kijk eens hoe Stoltenberg zijn ‘succes’ vormgeeft: hij voorkwam dat de vergadering mislukte, hij kreeg Trump zover dat hij een gezichtsreddende formule accepteerde, hij slaagde erin de baas niet te irriteren. Maar er is geen enkele betrokkenheid bij de inhoud – waar dient dit allemaal voor? Wat wil Europa eigenlijk bereiken? Deze vragen lijken niet eens in zijn mentale universum te bestaan.

Dit gaat verder dan afhankelijkheid. Ik vergelijk het Europa van vandaag vaak met het late Qing-rijk, in de eeuw van vernedering. Maar ondanks alle fouten van de Qing waren ze zich wel degelijk bewust van hun situatie, wisten ze dat ze vernederd werden en begrepen ze dat er een hoger politiek doel was: nationale restauratie. Politiek was springlevend, zelfs tijdens de kolonisatie.

Maar wat is het equivalent van Europa? Waar is het besef dat er iets fundamenteels mis is? Stoltenbergs memoires tonen een man die denkt dat hij succesvol is op basis van een volkomen scheve definitie van succes. De patiënt weet niet eens dat hij ziek is. De Europese elites van vandaag hebben zelfs hun meest basale politieke bewustzijn verloren.

[Emmanuel Todd sprak onlangs](#) over een ‘proces van intellectuele en morele degeneratie’ waarbij ‘alle begrippen van waarheid, van eer, van reflectie’ in Europa verloren gaan.

Dit boek is daar een perfect voorbeeld van: een man die zijn eigen falen om zich voor te bereiden of politiek te reageren documenteert, scènes van absolute ondergeschiktheid en vernedering beschrijft – en het allemaal presenteert als een succesverhaal. De degeneratie is compleet wanneer je het beschrijft als een goed uitgevoerde klus...”

[Het commentaar van Arnoud Bertrand op X.](#)